

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Verdeș Ion,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Verdeș Ion împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a plângerii penale,

împotriva deciziei din 04 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Vereș Ion și menținută hotărârea din 18 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

*(Dosarul nr.2ra-1529/23
NR. PIGD 2-22139030-01-2ra-20102023)*

Recursul declarat după 01 septembrie 2023. Recursul nu se încadrează în prevederile art.432 alin.(1) din Codul de procedură civilă. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, fără indicarea argumentelor privind temeinicia recursului, nu constituie temei de casare a actului judecătoresc contestat.

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: A. Brăgaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Panov, A. Braga, V. Mihaila)

12 martie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursului declarat de Verdeș Ion,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*

Ion Malanciuc

Oxana Parfeni, *Judecători*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 27 septembrie 2022, Verdeș Ion a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a plângerii penale.

2. În susținerea acțiunii reclamantului a indicat că, ridicând problema unei detenții inumane și degradante în timpul ispășirii pedepsei numite în decizia Tribunalului Chișinău din 19 decembrie 2001, în baza art.123¹ alin.(2) și art.39 din Codul penal, la 10 ani închisoare de tip semiînchis, s-a adresat instanțelor judecătorești din mun. Chișinău cu mai multe plângeri, prin care a solicitat compensarea satisfacției echitabile cauzate în rezultatul suferințelor psihice și a prejudiciului material.

3. În urma cercetării judecătorești timp de 3 ani, la 18 octombrie 2010, Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău a eliberat titlul executoriu nr.2-737/10 din 18 octombrie 2010.

4. La 11 noiembrie 2010, executorul judecătoresc Chiosa Anatolie a emis încheiere de executare silită a titlului executoriu nr.2-737/10 din 18 octombrie 2010.

5. Ulterior, în rezultatul deciziilor instanțelor judecătorești ierarhic superioare, a fost anulată hotărârea nr.2-737/2010 din 18 octombrie 2010 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău și modificată data pronunțării acesteia. Modificarea datei adoptării hotărârii s-a efectuat la indicația Curții Supreme de Justiție, de către un alt complet de judecată decât cel care a pronunțat hotărârea.

6. Astfel, nerecunoașterea dreptului la o detenție umană, a dus la anularea unei hotărâri irevocabile, încălcând dreptul la un proces echitabil.

7. Prin Legea nr.272 din 29 noiembrie 2018 s-a modificat Codul de procedură penală nr.12/2003, fiind completat cu art.473² – 473³, care prevăd o compensare echitabilă când se constată o încălcare a drepturilor omului în timpul unei detenții inumane și degradante, oferind posibilitatea de a cere repetat despăgubiri echitabile urmare a detenției în condiții inumane și degradante.

8. La 25 aprilie 2019, Verdeș Ion s-a adresat cu plângere judecătorului de instrucție al Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana. Pe marginea plângerii depuse au fost emise următoarele acte judecătorești de dispoziție, de către Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana: încheierea din 24 iunie 2019, încheierea din 19 iulie 2019 încheierea din 21 februarie 2020, încheierea din 20 iunie 2022, iar de către Curtea de Apel Chișinău: decizia din 09 decembrie 2019, decizia din 06 iulie 2020, decizia din 01 martie 2021 și decizia din 21 decembrie 2021.

9. Reclamantul consideră că încălcările comise au dus la depășirea termenului rezonabil de soluționare a plângerii sale, deși legislația procesual-penală prevede un termen restrâns de examinare de 3 luni.

10. Ilegalitățile comise în încheierile Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana sus-nominalizate au fost confirmate prin deciziile Curții de Apel Chișinău, prin care s-au anulat încheierile din 24 iunie 2019, 21 februarie 2022 și 19 iulie 2019.

11. Cu toate acestea, până în prezent nu i-au fost compensate despăgubirile estimate anterior.

12. În contextul enunțat, Verdeș Ion a solicitat admiterea acțiunii și încasarea în beneficiul său a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a plângerii penale privind condițiile de detenție în mărime de 580 000 de lei.

13. La 28 ianuarie 2023, Verdeș Ion a depus cerere, prin care a concretizat temeiurile acțiunii, invocând că a fost recunoscut în calitate de victimă în procesul penal desfășurat din 25 aprilie 2019 – până la 24 noiembrie 2020 în rezultatul detenției inumane și degradante (f.d.81-82, vol.I).

14. Cu trimitere la prevederile art.1 și art.2 alin.(1)-(3) din Legea nr.87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, reclamantul consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecare în termen rezonabil a plângerii penale din 25 aprilie 2019.

15. Reclamantul a remarcat că plângerea din 25 aprilie 2019 a fost înregistrată la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana cu numărul de referință 21ji-1660/2019 la 07 mai 2019 și examinată inițial de către judecătorul Sergiu Ciobanu. Ulterior plângerea respectivă a fost înregistrată repetat cu numărul de referință 21ji-1816/2019 la 17 mai 2019 și soluționată de către judecătorul Maria Terteș.

16. Pe final, Verdeș Ion a solicitat admiterea acțiunii și încasarea din contul Ministerului Justiției în beneficiul său a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a plângerii penale din 25

aprilie 2019 privind condițiile de detenție, cât și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești în mărime de 580 000 de lei.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

17. Prin hotărârea din 18 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de Verdeș Ion.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

18. La 19 mai 2023, prin intermediul poștei electronice, Verdeș Ion a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 14 august 2023 a prezentat motivarea apelului, solicitând anularea hotărârii din 18 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii (f.d.7, 32-44, vol.II).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

19. Prin decizia din 04 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Verdeș Ion și menținută hotărârea din 18 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

20. Prima instanță și instanța de apel au consolidat soluțiile sale de respingere a acțiunii depuse de Ion Verdeș pe faptul că nu au fost depistate întârzieri inexplicabile, amânări neîntemeiate, ședințele de judecată fiind stabilite la intervale scurte de timp, raportat la agenda judecătorului, cu asigurarea respectării drepturilor participanților la proces, ce nu poate fi privit drept „tergiversare a examinării cauzei”.

21. Mai mult, Verdeș Ion nu s-a folosit de căile de accelerare a procedurii de judecare a cauzei, posibilitate oferită de legislația în vigoare.

22. Cât privește conduita instanței judecătorești, ședințele de judecată au fost stabilite în termeni consecutivi restrânși, iar amânări nejustificate din partea instanței, nu au fost admise, fără a fi necesară efectuarea de proceduri judecătorești.

23. Instanțele de judecată au notat că termenul rezonabil urmează a fi apreciat în coroborare și cu termenii prevăzuți de legislația procesual civilă, fiind stabiliți în vederea asigurării desfășurării procesului cu respectarea unor principii fundamentale ale dreptului procesual civil, cum ar fi principiul disponibilității, principiul contradictorialității și egalității în drepturi a participanților la proces, reglementări prevăzute de art. 26, 27 CPC, principii care în ansamblul lor, materializează dreptul părții la un proces echitabil.

24. Instanțele de judecată au rezumat că la caz nu se constată încălcarea dreptului lui Verdeș Ion la examinarea cauzei în termen rezonabil, or, prin obligarea respectării unui astfel de termen pentru îndeplinirea actului de justiție, atât normele naționale, cât și cele internaționale, invocă administrarea justiției fără întârzieri neconforme de natură a-i compromite eficacitatea și responsabilitatea, la caz însă întârzieri neconforme nu au fost constatate.

25. Pe final, instanțele de judecată au apreciat caracterul formal al argumentelor apelantului/reclamant, care nu generează opozabilitate instanței atât timp cât aceste argumente nu au fost confirmate prin alte probe relevante și admisibile.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

26. La 11 octombrie 2023, Verdeș Ion, prin intermediul poștei electronice, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 04 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 18 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii sale.

SOLICITĂRILE RECURENTULUI

27. În susținerea recursului Verdeș Ion a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată, deoarece nu s-a verificat și nu s-a dat aprecierea corespunzătoare înscrisurilor prezentate întru confirmarea declarațiilor sale pentru încasarea despăgubirilor solicitate și anume, copia deciziei din 06 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, copia cererii de comunicare Guvernului RM din 18 mai 2022, copia scrisorii nr.06/3657 din 17 iulie 2023 Agentului Guvernamental, Dumitru Obadă, copia încheierii din 19 septembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana. Aceste înscrisuri demonstrează examinarea fictivă de către instanțele de judecată a cauzei și urmare a încălcării dreptului său la soluționarea cauzei în termen rezonabil și legal.

28. La 10 ianuarie 2024, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Ministerului Justiției ale RM copia recursului declarat de Verdeș Ion, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței, cu toate acestea intimatul nu și-a valorificat acest procedural și nu a prezentat referința (f.d.159, vol.II).

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

29. În conformitate cu art.434 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

30. Prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

31. În conformitate cu prevederile art.XI alin.(3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

32. Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

33. Recursul declarat la 11 octombrie 2023 de către Verdeș Ion a fost depus după data intrării în vigoare a Legii nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

34. Potrivit art.432 alin.(1) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen; d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor; f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

35. Conform art.433 alin.(1) lit.a) din Codul de procedură civilă (în redacția legii în vigoare la data declarării recursului):

„(1) Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(1).”

36. În conformitate cu art.440 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

37. Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei, în ședință publică, la 04 octombrie 2023.

38. Din actele cauzei rezultă că la *18 decembrie 2023*, Curtea de Apel Chișinău a expediat copia deciziei motivate din 04 octombrie 2023, la adresa electronică a lui Ion Verdeș, fapt ce rezultă din scrisoarea anexată la dosar (f.d.147, vol.II).

39. Astfel, recursul declarat la *11 octombrie 2023* de către Verdeș Ion se consideră ca fiind depus în interiorul termenului legal prevăzut la art.434 CPC.

40. Din analiza prevederilor legale precitate supra, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, urmează să însușească în condițiile Codului de procedură civilă exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase. Astfel, normele citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

41. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul de procedură civilă dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate.

42. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

43. Se reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art.432 din Codul de procedură civilă, în redacția legii în vigoare la data declarării recursului.

44. Din analiza recursului declarat de Ion Verdeș nu se atestă temeiul de drept prevăzut la art.432 din Codul de procedură civilă, în redacția legii în vigoare din 01 septembrie 2023, fiind invocat per general dezacordul ultimului cu soluțiile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare emise în litigiul dedus judecății, invocând doar că instanțele nu au dat apreciere corespunzătoare unor înscrisuri care în opinia recurentului sunt relevante pentru admiterea acțiunii sale.

45. În esență, în recurs se descriu doar acțiunile întreprinse de Verdeș Ion de la depunerea acțiunii în prima instanță și contestarea în instanța de apel, constatările și soluțiile pronunțate, dar nu și încălcările în fapt și în drept admise de către aceste instanțe. Argumentul recurentului precum că în viziunea sa *decizia instanței de apel este neîntemeiată, deoarece nu s-a verificat și nu s-a dat aprecierea corespunzătoare înscrisurilor prezentate întru confirmarea declarațiilor sale pentru încasarea despăgubirilor solicitate și anume, copia deciziei din 06 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, copia cererii de comunicare Guvernului RM din 18 mai 2022, copia scrisorii nr.06/3657 din 17 iulie 2023 Agentului Guvernamental, Dumitru*

Obadă, copia încheierii din 19 septembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, precum și că aceste înscrisuri demonstrează examinarea fictivă de către instanțele de judecată a cauzei și urmare a încălcării dreptului său la soluționarea cauzei în termen rezonabil și legal, nu poate servi ca temei de a considera că recursul este evident motivat în sensul prevăzut de lege, fără a conține în sine temeiul de drept prevăzut la art.432 și argumentele întru justificarea acestuia temei pentru a trece testul de admisibilitate. Din recurs nefiind dedus niciun argument care ar motiva într-un anumit mod că probele în mod determinat ar fi fost apreciate nerezonabil de instanțele de judecată ierarhic inferioare.

46. La acest aspect, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că după cum s-a menționat supra prin Legea nr.246 din 31.07.2023 a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv prevederile Codului de procedură civilă, în special au fost modificate și temeiurile recursului prevăzute la art.432, care au intrat în vigoare din 01 septembrie 2023.

47. Având în vedere că în recursul declarat la *11 octombrie 2023* de Verdeș Ion nu s-a indicat niciun temei de drept prevăzut la art.432 alin.(1) din Codul de procedură civilă și nici argumentele privind temeinicia acestuia, Completul de judecată deduce că recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(1) și prin urmare se consideră inadmisibil.

48. De altfel, motivele de casare, invocate în recurs, se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de Curtea de Apel Chișinău și nu relevă că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor. Mai mult, recursul conține obiecții de fapt similare celor expuse inițial în acțiune și ulterior în cererea de apel, care au fost analizate atât de prima instanță, cât și de instanța de apel, fiind apreciate în mod corespunzător.

49. Completul de judecată remarcă că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului.

50. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

51. La fel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în

asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

52. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [*Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230*]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (*Luordo împotriva Italiei, pct. 85*). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (*Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45*).

53. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (*Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, 11p.141, §39*). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (*a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A*).

54. Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de Verdeș Ion nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(1) și urmează a fi considerat inadmisibil.

55. În conformitate cu art.433 alin.(1) lit.a) din Codul de procedură civilă, art.440 alin.(1), (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Consideră inadmisibil recursul declarat de Verdeș Ion.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Oxana Parfeni